

PŘEDMLUVA

(z tištěné formy PD)

Předkládáme veřejnosti sto osmdesátý prvý svazek „Československé statistiky“, který obsahuje definitivní výsledky zpracování přirozené měny obyvatelstva v republice Československé v roce 1946.

Jako ve svazku č. 178, v němž byla uveřejněna data za rok 1945, jsou také v tomto roce data za české země publikována v samostatném sešitě (I. díl svazku č. 181). Data za Slovensko jsou uveřejněna v II. díle téhož svazku, který vydává Slovenský plánovací úřad v Bratislavě. Společná oběma dílům zůstává přehledná tabulka o přirozené měně obyvatelstva podle okresů.

Pohyb obyvatelstva přirozenou měnou v českých zemích byl za rok 1946 zpracován stejným způsobem jako v roce 1945, to znamená:

a) za přítomné obyvatelstvo, avšak po vyloučení přirozené měny obyvatelů německé národnosti, při čemž z této části zpracování byly vyloučeny sňatky, kde oba snoubenci byli Němci, u narozených dětí děti, které měly oba rodiče německé národnosti (u nemanželských dětí ty, jež měly matku německé národnosti) a všechny zemřelé osoby německé národnosti,

b) za německé obyvatelstvo zvlášť.

Za německé obyvatelstvo však bylo zpracováno jen několik tabulek. Jsou to t. zv. tabulky okresní a tabulky s daty podle velikostních skupin obcí. Všechny ostatní tabulky jsou zpracovány za obyvatelstvo bez Němců. V přehledné tabulce u dat za německé obyvatelstvo neuvádíme relativní čísla, protože nelze stanovit dost přesně jeho střední stav.

Důvod tohoto dvojího způsobu zpracování byl ten, že v roce 1946 pokračoval organisovaný odsun německého obyvatelstva z republiky Československé a pojmout jeho přirozenou měnu do celkových dat, znamenalo znemožnit v budoucnu retrospektivu přirozené měny dnešního a také budoucího reprodukčního souboru v letech německého odsunu 1945 a 1946. Je ovšem pravda, že tímto způsobem byla ze zpracování vyloučena ta část německého obyvatelstva, které i po německém odsunu zůstalo na československém území, ale je to menší chyba než zahrnout do detailního zpracování toto obyvatelstvo všechno. Na Slovensku se tohoto způsobu zpracování v letech 1945 a 1946 neužilo, takže tam byla zpracována přirozená měna obyvatelstva úhrnem.

Způsob zpracování, třídění a publikace jsou stejné jako v roce 1945. Rozdíly proti roku 1944 a dřívějším byly vypočteny v předešlém svazku. V roce 1946 vynecháváme tabulky, v nichž povolání bylo tříděno podle skupin povolání.

Drobné územní změny v českých zemích oznámené do konce r. 1946 jsou vyznačeny na příslušných místech v přehledné tabulce; v dalších okresních tabulkách je odkaz na poznámky této přehledné tabulky.

V přehledné tabulce jsou u okresů a měst na Slovensku provedeny již všechny změny názvu podle vyhlášky pověřenectva vnitřní z 11. června 1948 č. A-311 / 16-II / 3-48, uveřejněné v Úředním věstníku I. č. 55/1948. Zmíněnou vyhláškou byly změněny názvy sídel okresních národních výborů a okresů takto: Stará Ďala na Hurbanovo, Feledince na Jesenské, Královský Chlumec na Královský Chlmec, Parkán na Štúrovo, Tornaľa na Šafárikovo. Mimo to byl změněn název města Guta na Kolárovo.

Statistické zpracování tohoto svazku řídili po vědecké stránce Dr. Vladimír Srb, po technické stránce statistická ředitelka A. Spatzová, tabelární a publikační práce vedli vrchní statističtí tajemníci J. Šolínová a F. Podpora.

V Praze v prosinci 1949.

Dr. František Fajfr,
president státního úřadu statistického

Dr. Václav Sekera,
ministrský rada, předseda III/6 odboru